

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Német Betűző az ausztriai birodalombeli elemi tanodák számára

Bécsben, 1862

Német Betűző

az

ausztriai birodalombeli

elemi tanodák számára.

Ára bekötve vászonháttal 7 újkrajcz.

Bécsben.

A cs. kir. iskolakönyvek kiadásában.

1862.

Nyilvános népi iskolákban, a cs. kir. ministerium különös fölhatalmazása nélkül, csak az előirt és az iskolakönyv-kiadást igazgató hivatalban megjelent könyveket szabad használni; ezeket a czimlapon kitettnél magasabb áron eladni nem szabad.

Német ÁBC.

a, ä, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A Ä B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
 a, ä, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A Ä B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
 a, ä, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A Ä B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Feladvány. Keressétek föl s írjátok ki azon betűket.

1. melyek a magyar írásban is megvannak,
2. melyek nincsenek meg.

*) A tanár mindjárt itt gondosan tanítsa be az egyes betűk helyes kimondását, különösen, hogy a *ch* (chá) nem *kh*, hogy a *qu* (kvú) = *kv*, *i* = esz; *ß* = sze; *sch* = s; *ü* nem *ui*; *v* nem van, hanem *ve*.

2.

A következő betűknek a német és magyar nyelvben egyenlő hangjok van.

a,	b,	d,	e,	f,	g,	h,	i,
ⱱ	Ɱ	ⱦ	ⱪ	ⱦ	ⱪ	Ɱ	ⱦ
j,	k,	l,	m,	n,	o,	ö,	p,
ⱦ	Ɱ	ⱪ	Ɱ	Ɱ	ⱦ	Ɱ	Ɱ
		r,	t,	u,	ü.		
		Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ		

Feladvány. Írjátok le ezen betűket írási alakjukban, azután kiejtésöket is, pl.: ef, há.

3.

A magánhangzók: **a, e, i, o, u** röviden mondatnak ki két egyenlő mássalhangzó előtt.

Amme dajka, Affe majom, Blatt levél,
 Damm gát, Egge borona, Henne tyúk, Herr úr,
 Mann férfi, Lamm bárány, Pfarre lelkészség
 plébánia, Stettich retek, Sonne nap (az égen),
 Treppe lépcső, Wolle gyapju, hell világos, matt
 bágyadt, glatt sima.

Feladvány. Válaszszátok el a kéttagu szókat szótagokra. Példaul: Am-me.

4.

A magánhangzók: **a, e, i, o, u, y** két nem egyenlő mássalhangzó előtt is röviden mondatnak ki.

Amt hivatal, Berg hegy, Dorf falu, Feld mező, Gips gipsz, Hemd ing, Jagd vadászat, Licht világosság, Milch tej, Nacht éj, Ort hely, Pferd ló, Raps karórépa, Sand homok, Topf fazék, Wurm féreg.

Feladvány. Keressük ki ezen szavakat is a hátul idemellékelt szótárban az ABC rendje szerint ¹⁾.

5.

A magánhangzók: **a, e, i, o, u** egy mássalhangzó előtt hosszan mondatnak ki, és pedig az **a** mint a magyar **á**, például: Tag, Gras, Stabe, Name, Klar, Uhorn.

Az **e** nem mint a magyar **é**, hanem mint hosszan hangoztatott **e** (**ē**), pl.: Eend, Rebe;

az **o** nem mint a magyar **ó**, hanem mint hosszan hangoztatott **o** (**ō**), pl.: Brot, Hof, grob;

az **u** mint a magyar **ú**, pl.: Gut, Jude, Blume.

I. Feladvány. Mikép írjátok ki e szavakat a mi betűnkkel a kiejtés szerint? Pl.: Tág, klár, Rēbe, grōb.

Jegyzet. Röviden ejtetik ki: Bach, Loch, és minden szó, melynek végén ch van. A der, daß, szócska szokás szerint röviden mondatik ki.

II. Feladvány. Írjátok le a német szókat, keressétek ki a szótárból, hogy mit jelentenek, a kikeresett jelentményeket írjátok hozzá a német szókhoz és tartsátok meg jól emléktékben.

6.

aa, oo, ee, ie.

á, ö, ē, í.

Der Aal, das Haar, die Haare, die Saat, das Beet, die Beete, das Meer, die Beere, der See, das Moor, das Moos, das Bier, die Biene, die Fliege, das Papier, tief, niedrig.

Feladvány. Keressétek föl a szótárban, mit jelentenek a német szavak s a kikeresett jelentményeket írjátok hozzájuk.

7.

ah, oh, uh, eh, ih, ieh.

á, ö, ú, e, í, í.

Die Ahle, die Dohle, die Bohne, der Hahn, das Huhn, das Aeh, das Ohr, die Uhr, der Lehm, roh, was macht ihr? Der Fuhrmann lieh ihm Geld.

I. Feladvány. Válaszszátok el a három első szót szótagok szerint.

II. Feladvány. Írjátok ki mindezen szókat a kiejtés szerint a mi betűnkkal. Pl.: Der Lēm, dí Úr.

8.

ai, ei, eih; au, auh.

áj, áj, áj; au, au.

Im Mai, der Mais, das Getraide, der Lein, das Eis, das Beil, der Wein, der Greis, der Geier, die Eiche, die Weide, die Taube, rauh, rein, breit, weit, leicht, der Weihrauch.

Feladvány. Keressétek ki a szótárból, mit jelentenek e szavak, és jelentményeiket írjátok hozzájuk.

9.

S, s, a szók elején magánhangzó előtt,

ff, ff, a szó közepén,

ss, ff, fs, a szók végén,

mint sz.

Der Same, der Fluß, der Fleiß, das Faß, die Nuß, die Flosse, das Ross, die Rost, der Hals, groß, heiß, weiß, fleißig, naß, Gans, Suppe.

Jegyzet. Magánhangzó betű ff előtt hosszan, ff és fs előtt pedig röviden mondatik ki.

Feladvány. Írjátok ki e szavakat először német, azután magyar betűkkel a kiejtés szerint. Pl.: Száme.

10.

ſ a szó közepén magánhangzó előtt mint z.

Der Hase, die Hirse, die Nase, die Rase,
die Sense, die Linse, die Wiese, die Meise.

Kivétel: Erbsen, Krebsen, olvasd: Erpszen,
Krepszen.

I. Feladvány. Írjátok ki e szókat először német, azután a kiejtés szerint magyar betűkkel. Példaul: Der Háze.

II. Feladvány. Írjátok a német szókhoz azok jelentményét a szótár szerint.

11.

Sch, sch, mint s.

Der Schuh, der Schmied, der Schwamm, der
Fisch, der Schnee, der Hirsch, die Schwalbe, die
Schlange, das Schwein, das Fleisch, das Schloss,
der Fisch, frisch, schwer, schmal, schwach, schnell.

I. Feladvány. Írjátok le a szavakat német betűkkel, aztán a kiejtés szerint magyar betűkkel.

II. Feladvány. Keressétek ki a szótárban e német szavak jelentményét.

Hasonló gyakorlatok alkalmazandók a következő czikkelyecskék alatt is.

12.

ſt, a szók közepén és végén mint **szt**.

Der Aſt, der Forſt, Moſt, Durſt, daſ Obſt,
die Gerſte, feſt, garſtig, dienſtfertig.

13.

St, **ſt**, a szó elején mint **st**.

Der Storch, der Stamm, der Stern, der
Strumpf, die Stadt, die Stiege, die Stube, der
Stuhl, ſtarſ, ſtumm, er ſteht ſtill, der Stiel.

Szintúgy az összetett szókban is, mint:
Blei = ſtift, Bett = ſtatt.

14.

ſp, **ſp**, a szó közepén mint **szp**.

Die Eſpe. Rede laut und liſple nicht!

Sp, **ſp**, a szó elején mint **sp**.

Sprich! der Sperling, der Specht, der Sporn,
die Spinne, daſ Spiel, ſpring! ſprang, ſprangſt.

15.

Th, th, magánhangzó előtt mint **th.**

Th, th, mássalhangzó előtt és } mint **t.**
a szók végén mint }

Das Thal, das Thor, das Thier, der Thon,
der Thee, der Thron (Tron), Fischthran, Noth, roth.

16.

K, F, a szók kezdetén magánhangzók előtt
mint **kh.**

Das Kind, das Kalb, das Korn, der Kelch,
Kern, die Kirche, die Kirsche, kalt, kahl, karg.

17.

K, F, mássalhangzó előtt és a szók végén
mint **k.**

Der Knabe, der Klee, die Krone, das Kleid,
die Kreide, der Knecht, der Fink, klein, die Bank.

A szók végén álló **ke** mint **ke.**

Die Birke, die Nelke, die Wolke.

18.

ck mint **k.**

Die Backe (Bakke), die Gacke, eckig, die Decke,
die Hacke, die Schnecke, dick, der Bock, der
Kock, die Glocke, ich backe, wer backet? Was
schmeckt, ist schmackhaft.

19.

X, x, chs, chf, gf, mint ks.

Die Art, die Achse, das Wachs, der Dachs, der Fuchs, der Dachs, der Luchs, der Lachs, der Flachs, ein Sachse, ich wachse, biegsam, langsam, ein Fixstern. Ich bin fix und fertig.

Kivétel. Wachsam, olvasd: wach-sam.

20.

B, b, ts, mint cz.

Der Zahn, der Arzt, der Blix, der Weizen, die Zange, die Ziege, die Zwetschke, der Zweig, das Holz, das Salz, der Kranz, die Spitze, spizig, schwarz, kurz, zahm, zart, die Kage.

Feladványok. Itt is, másutt is hasznos lesz kiírni a német szókat kiejtésök szerint magyar betűkkel, osztán szótagokra osztani, kikeresni a szótárban, hogy mit jelentenek, s a jelentményt a német szavakhoz írni.

21.

B, v, idegen szavakban mint a magyar v.

Ein Bers, eine Base, eine Bioline, eine Altviola, ein Violon (eine Bassgeige), Bitriol, der heilige Valentin, Viktor. Der Vampir sieht aus wie eine Fledermaus.

Feladvány. Válaszszátok el e szavakat szótagokra.

22.

B, v, a német szókban mint **f**.

Das Volk, ein volles Glas, ein Weilchen,
das Vieh, eins, zwei, drei, vier, wie viel?

Feladvány. Írjátok oda minden német szóhoz, magyar jelentményét.

23.

Qu, qu, mint **kv**.

Der Frosch quaket, die Quelle fließt, ein
Querstrich, eine seidene Quaste, der dichte Rauch
heißt Qualm, der Quarz ist hart, ein Quaderstein
ist fest.

24.

Me, ä.

Die Bank, die Bänke, die Ante, die Säge,
der Schrank, die Schränke, der Sack, die Säcke,
der Haring, der Käse, die Wage, wäge! der Käfig,
eine Gräte, grau, gräulich, die Lärche (der Lärchen-
baum), die Gänse. Die Uhr schlägt.

25.

Oe, ö.

Der Wolf, die Wölfe, der Frosch, die Frösche,
der Koch, die Köche, das Loch, löcherig, das Öl,
der Löwe, die Kröte, schön, roth, die Röhre, sei
nicht böse, sprödes Glas, der Kock, die Köcke, die
Böcke, Töpfe.

26.

ti, ü.

Der Krug, die Krüge, der Pflug, die Pflüge,
 der Hut, die Hüte, der Strumpf, die Strümpfe,
 die Thür, die Küche, die Rübe, Gemüse, die
 Brücke, die Hütte, der Kürschner, gut, gütig, grün,
 trüb, dünn, dürr, flüßig, süß, jung, Jüngling.

Vigyázzatok, mikép változik az **a** **ä**-re,
 az **o** **ö**-re és az **u** **ü**-re.

27.

Ah, äh, Oh, öh, üh.

Eine Ahre, eine Fahne, der Fähnrich,
 der Sohn, die Söhne, der Lohn, die Löhnung,
 eine Krähe, der Frühling, früh, führe ihn! die
 Blume blüht, der Hahn, die Hähne. Wer kräht?
 das Huhn, das Hühnchen, der Stuhl, die Stühle,
 die Kuh, die Kühe, die Föhre, die Möhre.

28.

Au, äu.

Der Baum, die Bäume, der Strauch, die
 Sträuche, die Maus, die Mäuse, das Mäuschen,
 die Haut, die Häute, sauer, die Säure, faul, die
 Fäule, ließ laut! Die Glocke läutet, ich laufe, er
 läuft, die Haube, das Häubchen, das Haus, das
 Häuschen, der Bauer, die Bäuerin.

29.

Gu, eu.

Das Kreuz, das Feuer, das Heu, die Spreu,
der Freund, die Freude, die Scheune, die Eule,
die Leute, heute, neu, neun, euer, eure.

30.

Ph, ph, mint f.

Philipp, Joseph, Stephan, Prophet, Pharao,
Pharisäer.

31.

C, c, mint cz.

de csak az **i, e, y, ä, ö**, magánhangzók előtt.

Die Ceder, die Cypresse, Recept zur Medizin,
der heilige Cyrill, Cölestin, Celsus, Cäsar, Cyprian,
Cyrus, die heilige Cäcilia.

32.

c az **a, o, u** magánhangzók és } mint k.
minden mássalhangzó előtt

Cassa, Capital, Cocosnuß, Clarinette, Rector,
Secretär, der heilige Clemens, Cletus.

33.

Ch mint **kh**

a következő szókban:

Das Chor, der Chorknabe, die Cholera ist
eine böse Krankheit.

Ch mint **k**.

A következő szókban :

Jesus Christus, ein Christ, der heilige Christophorus.

34.

Az **er** szótagban a szók végén, ha mássalhangzó van előtte, az **e** betű félig elnyeletik, az az igen gyöngén s alig észrevehetőleg hangzik.

Der Weber, des Webers, den Webern,
 der Bruder, des Bruders, den Brüdern,
 der Pfeffer, des Pfeffers, du pfefferst,
 der Bürger, des Bürgers, den Bürgern,
 wer wiehert? du wieherst, sie wiehern,
 wer wuchert? du wucherst, sie wuchern,
 der Bäcker, des Bäckers, den Bäckern,
 der Hammer, des Hammers, mit den Hammern.

Feladvány. Keressétek föl e szók jelentményét a szótárban, és írjátok le a német szókat.

35.

Der Donner, des Donners, es donnert,
 du klapperst, sie klappern mit der Klapper,
 das Messer, des Messers, mit den Messern,

der Fleischer, des Fleischers, mit den Fleischern,
 das Fenster, des Fensters, in den Fenstern,
 der Kater, des Katers, mit den Katern,
 der Kreuzer, des Kreuzers, den Kreuzern,
 der Leser, des Lesers, den Lesern,
 der Witwer; des Witwers, den Witwern.

Feladvány. Írjátok ki e szavakat, és keres-
 sétek a szótárban, mit tesz: der Kater, die
 Klapper és klappern.

36.

Az **el** szótagban, a szók végén s ha mással-
 hangzó van előtte, az e betű elnyeletik, azaz
 nem hangzik.

Die Gabel, mit den Gabeln, in den Nadeln,
 der Griffel, des Griffels, mit den Griffeln,
 der Spiegel, des Spiegels, in den Spiegeln,
 die Sichel, Sicheln, dunkel, es dunkelt,
 der Himmel, des Himmels, wimmeln, wimmelt,
 die Pappel, der Pappel, auf den Pappeln,
 der Sessel, des Sessels, auf den Sesseln,
 der Mantel, des Mantels, mit den Mänteln,
 ich wechsele, du wechselst, er wechselte, wechseln.

Feladvány. Írjátok föl e szavakat a kiejtés
 szerint magyar betűkkel, pl.: Gábl, Spígl,
 Himml.

37.

Az **en** szótagban is a szók végén s ha más-salhangzó van előtte, az **e** betű elnyeletik.

Schreiben, der Boden, der Ofen, der Wagen, der Rechen, der Funken, mahlen, die Lippen, die Waren, das Eisen, der Garten, Kasten, die Flaschen, läuten, die Löwen, der Weizen. Die Katzen fressen.

I. Feladvány. Keressétek ki a szótárban, mit jelent der Boden, der Rechen, die Waren, és läuten.

II. Feladvány. Írjátok le e szavakat a kiejtés szerint magyar betűkkel, pl.: Ōfn, Rēchn, máln.

38.

Ezen előragok: **ab=, aus=, auf=, an=, bei=, ein=, dar=, hin=, her=, um=, un=, vor=, zu=** hangnyomattal mondatnak ki, azaz több hangsúly esik rájuk, mint a többi szótagokra.

Ankunft, angenehm, hinfahren, herfahren, unweit, ungehorsam, unrein, vorbeten, zunehmen, Zukunft, abwarten, ausgeben, aufnehmen, anführen, Eingabe, dorthin, umschreiben, umkehren, beilegen.

Jegyzet. De a **hin**-, **her**-, és **vor**-, előragok, ha magánhangzó következik utánok, röviden azaz hangszúly nélkül ejtetnek ki, pl.: herunter, herüber, hinunter, voran, vorüber.

Feladvány. Írjátok ki a fönebbi szavakat a kiejtés szerint magyar betűkkel, pl.: Ozúkunft.

39.

Ezen előragok

be-, **da**-, **er**-, **emp**-, **ent**-, **ge**-, **ver**-
hangnyomat nélkül azaz röviden mondatnak ki.

Der Beamte, bereit, bestaubt, dabei, dazu, daselbst, erzählen, ermahnen, empor, Empfindung, entlaufen, gesund, Gesicht, Gebet, verloren, verwirren.

Feladvány. Válaszszátok el e szókat szótagokba.

40.

A következő szókban a második szótagra esik a hangnyomat.

Anis, Fasan, Glasur, Granat, Husar, Natur, Planet, Salat, Tirol, Figur, Citrone, Dukaten, Minute, Kastanie.

Feladvány. Írjátok ki e szavakat a kiejtés szerint magyar betűkkel, pl.: Planēt, Ozitrōne, Dukátn.

Agram, Erlau, Innsbruck, Olmütz, Udine, Ä, Ödenburg, Ü, Mailand, Neustadt, Kronstadt, Raab, Wieselburg, Presburg, Lemberg, Linz, Szegedin, Brünn, Fünfkirchen, Prag, Komorn, Wien, Roveredo, Pest, Neuhäusel, Venedig, Leutschau, Gratz, Großwardein, Troppau, Triest, Kaschau, Debreczin, Totis, Salzburg, Feldkirch, Ofen,

**Hermannstadt, Josefstadt,
Neusatz, Cilli, Krakau,
Klausenburg, Schemnitz,
Tyrnau, Zara, Kremnitz,
Semlin, Gran, Karpfen,
Steinamanger, Waizen,
Stuhlweißenburg, Q, X, Y.**

Feladvány. A tanár kerestesse föl a szótárban azon városokat, melyeknek magyarul más nevek vagyon, pl.: Fünfkirchen, Pécs.

Értelmi s nyelvelbeli gyakorlatok.

1. Das Buch, die Tafel, das Papier, die Tinte, die Feder, der Griffel, der Bleistift, die Kreide, das Nichtsheit (Lineal).

2. Der Tisch, der Sessel, der Stuhl, die Bank, der Schämel, der Kasten, der Spiegel, die Bettstatt.

3. Die Wand, die Decke, der Boden, die Schwelle, das Gefirnse, der Ofen, das Fenster, die Thür.

4. Die Stube (das Zimmer), die Kammer, die Küche, der Keller, die Treppe (die Stiege), der Gang, der Boden, das Dach, der Rauchfang (der Schornstein).

5. Das Messer, die Schere, die Nadel, die Säge, das Beil, der Hammer, der Hobel, die Hacke, der Bohrer, die Schaufel, die Zange.

6. Der Rock, die Hosen (das Beinkleid), die Weste, der Hut, die Haube, die Kappe, das Halstuch, die Halsbinde, das Hemd, das Kleid, die Schürze

der Mantel, der Schuh, der Stiefel, der Strumpf,
der Handschuh.

7. Brot, Suppe, Fleisch, Gemüse, Butter,
Käs, Obst, Kuchen, Erdäpfel.

8. Wasser, Milch, Thee, Bier, Most, Wein,
Kaffee.

9. Schüsseln, Teller, Flaschen, Gläser, Töpfe,
Krüge, Kannen, Messer, Gabeln, Löffel, Schalen.

10. Ein Kind, ein Knabe, ein Mädchen, ein
Jüngling, eine Jungfrau, ein Mann, ein Weib,
ein Greis, ein Mütterchen, ein Herr, eine Frau.

11. Der Vater, die Mutter, der Sohn, die
Tochter, der Großvater, die Großmutter, der Enkel,
die Enkelin, der Bruder, die Schwester.

12. Der Bauer, der Priester, der Lehrer, der
Arzt, der Richter, der Kaufmann, der Krieger
(Soldat), der Handwerksmann, der Fuhrmann, der
Schiffmann, der Hirt, der Tagelöhner, der Knecht.

13. Der Hund, die Katze, die Kuh, der Ochse,
das Pferd, der Esel, das Schaf, die Ziege, das
Schwein, der Hahn, die Henne, das Huhn, die
Gans, die Aente, die Taube, der Truthahn, der
Pfau.

14. Der Baum, der Strauch, das Getraide, das Gras, der Schwamm, das Moos (Moos), die Flechte, der Schimmel.

15. Stein, Holz, Silber, Gold, Eisen, Thonerde, Wolle, Flachs, Hanf, Seide.

16. Der Müller, der Bäcker, der Fleischer, der Schuster, der Schneider, der Maurer, der Zimmermann, der Tischler (Schreiner), der Schmied, der Schlosser, der Glaser, der Töpfer (Kafner), der Wagner, der Sattler, der Weber, der Färber, der Fassbinder (Küfer), der Steinmeg.

17. Der Hirsch, das Reh, der Hase, das Eichorn, der Igel, die Maus, der Dachs, der Elefant, der Affe.

18. Die Eiche, die Linde, die Buche, der Ahorn, die Birke, die Pappel, die Weide, die Erle, der Kastanienbaum, die Fichte, die Föhre (Kiefer), die Tanne, die Lärche, der Apfelbaum, der Birnbaum, der Nußbaum, der Pflaumenbaum, der Kirschbaum.

19. Der Marder, der Iltis, der Fuchs, der Wolf, der Bär, der Luchs, der Löwe, der Zieger.

20. Der Salat, der Kohl, der Blumenkohl, die Kohlrübe, die Bohne, der Rettich, die Gurke,

die Erbse, die Linse, die Möhre, die Zwiebel, der Schnittlauch.

21. Das Haus, die Kirche, das Schloß, die Scheune, das Dorf, der Marktflecken, die Stadt.

22. Der Sperling (Spaß), der Fink, die Lerche, die Schwalbe, die Meise, die Amsel, der Rabe, der Geier, der Adler, die Gule.

23. Der Weizen, das Korn (der Roggen), die Gerste, der Hafer, der Mais (Wälschkorn, Kukuruz), der Buchweizen (Heiden), die Hirse, der Erdapfel (Kartoffel, Grundbirn), der Lein, der Hanf, die Rübe.

24. Der Pflug, die Egge, der Rechen, die Sichel, die Sense, die Hacke, die Schaufel, der Wagen.

25. Der Kopf, die Gliedmaßen, der Rumpf. Der Scheitel, die Stirne, die Augen, die Ohren, die Nase, die Wangen, der Mund, das Kinn.

26. Der Frosch, die Kröte, die Eidechse, die Schlange, der Molch, die Schildkröte, das Krokodil.

27. Die Forelle, der Karpfen, der Hecht, der Lachs, der Haring, die Sardelle.

28. Der Apfel, die Birne, die Zwetschke, die Pflaume, die Kirsche, die Weichsel, der Pfirsich,

die Aprikose (Marille), die Nuß, die Mandel, die Pomeranze, die Kastanie.

29. Die Weinbeere, die Johannisbeere, die Himbeere, die Heidelbeere, die Haselnuß, die Schlehe, Hagebutte, die Erdbeere.

30. Der Berg, das Thal, die Wiese, der Acker, der Garten, der Wald, der Bach, der Fluß, der Teich, der See, die Straße.

31. Die Fliege, die Biene, der Schmetterling, der Maikäfer, die Raupe, die Spinne, die Ameise, der Krebs. — Die Schnecke, der Wurm.

32. Die Rose, die Nelke, die Lilie, das Weilchen, die Schlüsselblume (Himmelschlüssel), die Glockenblume, das Bergißmeinnicht, die Kornblume.

33. Die Erde, die Sonne, der Mond, die Sterne.

34. Das Horn, der Flügel, die Klaue, die Kralle, der Huf, die Flosse, das Maul, der Schnabel, der Schweif.

35. Der Stamm, der Ast, der Zweig, das Blatt, die Blüte, die Frucht, der Same, die Wurzel, der Stängel, der Stiel, der Halm.

36. Der Regen, der Schnee, das Eis, der Hagel, der Blitz, der Donner, die Wolke, der

Nebel, der Thau (der Reif), der Regenbogen, der Tag, das Morgenroth, das Abendroth, die Nacht.

37. Die Kirche, der Hochaltar, der Seitenaltar, der Taufstein, der Beichtstuhl, die Kanzel, die Orgel, die Ampel, die Leuchter, das Altarblatt, das Kreuz.

38. Der Gottesdienst, der Priester, die Gemeinde, das heilige Opfer, die Predigt, der Gesang, die Musik, der Weihrauch.

39. Der Turm, die Uhr, der Knopf, das Kreuz, die Glocken (Gebet, Feuergefähr, Wasser-noth, Ankunft, Bischof, Kaiser, König).

40. Der Friedhof (Kirchhof, Gottesacker), das Kreuz, Grabhügel, Denkmäler (Auferstehung, Wiedersehen).

43.

S z á m n e v e k.

Die Uhr schlägt. Zählet: Eins, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben, acht, neun, zehn, elf, zwölf. Zählet bis zwanzig, dreißig, vierzig, fünfzig, sechzig, siebenzig, achtzig, neunzig, hundert.

Feladvány. Írjátok ki e német számneveket írásbetűkkel, aztán írjátok hozzá, mit jelentenek magyarul, pl.: Eins, egy.

44.

S z i n e k.

Das Blut ist roth. Das Weilchen ist blau.
Die Kastanie ist braun. Das Gold ist gelb.
Das Gras ist grün. Der Rabe ist schwarz.
Die Maus ist grau. Der Schnee ist weiß.

Feladvány. Írjátok le e német mondatokat, aztán keressétek ki a szótárból, hogy mit jelentenek magyarul. — E feladvány lesz alkalmazandó a következő számok (44—47) alatt is.

45.

T á r g y a k m i n ő s é g e.

Die Kugel ist rund; der Tisch ist eckig.
Der Stock ist gerade; das Horn ist krumm.
Die Nadel ist spizig; der Fingerhut ist stumpf.
Die Butter ist weich; der Stein ist hart. Das Gold ist schwer; die Wolle ist leicht. Die Rinde

ist rauh; das Glas ist glatt. Das Mühlrad wird naß; der Mühlstein bleibt trocken. Der Schnee ist kalt; die Hand ist warm.

46.

Die Fensterscheibe ist durchsichtig; das Holz ist undurchsichtig. Der Tag ist hell; die Nacht ist dunkel. Das Quellwasser ist klar; die Pfütze ist trüb. Das Gold ist glänzend; das Blei ist matt. Der Pfau ist schön; das Schwein ist garstig. Der Ochs ist groß; die Maus ist klein. Der Rechen ist lang; der Kamm ist kurz. Die Straße ist breit; der Fußweg ist schmal. Die Brücke ist breit; der Steg ist schmal. Der Fluss ist tief; der Bach ist seicht. Der Turm ist hoch; die Hütte ist niedrig. Die Eiche ist hoch; der Strauch ist niedrig.

47.

Die Stricke sind dick; die Fäden sind dünn. Die Schweinsborsten sind grob; die Hasenhaare sind fein. Die Weidenruthen sind biegsam; die Holunderzweige sind

spröde. Das Leder ist biegsam; die Kreide ist spröde. Die Milch ist flüssig; der Käse ist fest. Der Grashalm ist saftig; der Strohalm ist dürr. Der Greis ist alt; der Knabe ist jung. Das Glas ist rein oder unrein. Die Katze ist reinlich; das Schwein ist unreinlich (schmutzig). Das Hirschleder ist stark; das Schafleder ist schwach. Der Hirsch ist schnell; der Ochs ist langsam. Die Gämse ist wild; die Ziege ist zahm. Der Marder ist grausam; das Schaf ist sanft. Der Hase ist furchtsam. Die Raupen sind schädlich.

48.

Ich lese, wir lernen. Wir hören, wir sehen, wir athmen, wir sprechen, wir denken. Wir thun etwas. Wir können sehr viel thun. Wir sollen aber nur Gutes thun. Der Lehrer lehrt. Die Schüler lernen. Der Bäcker backt. Die Köchin und der Koch kochen. Der Fischer fängt Fische. Der Jäger jagt. Der Hund bellt. Der Ochs brüllt. Der Hahn kräht. Die Henne gackert. Die Henne gluckt. Die Gans schnattert. Das Pferd wiehert, es

läuft, es zieht den Wagen, es trägt den
Reiter, es frisst Heu, es liegt, es schläft.
Der Vogel fliegt. Der Fisch schwimmt.
Der Wurm kriecht. Der Baum wächst.
Die Blume blüht. Das Wasser fließt.

S z ó t á r.

A.

(der) Aal, angolna (hal).
 (das) Abendroth, esthajnal,
 alkony.
 aber, de, hanem.
 abwarten, bevárni.
 (der) Acker, szántóföld.
 (die) Achse, tengely.
 acht, nyolcz.
 (der) Adler, sas.
 (der) Affe, majom.
 Agram, Zágráb.
 (die) Ahle, ár.
 (der) Ahorn, juharfa (jávör).
 (die) Ähre, kalász.
 alt, öreg, vén, ó, régi,
 ócska.
 (das) Altarblatt, oltárkép.
 (die) Altviola, fenhegedű.
 (die) Amme, dajka.
 (die) Ameise, hangya.
 (die) Ampel, ámpolna, lámpa.
 (die) Amfel, rigó.
 (das) Amt, hivatal.
 anführen, felhozni.
 (der) Anis, anizs

angenehm, kellemes.
 (die) Ankunft, megérkezés,
 jövetel.
 (die) Ante, kácsa, rucza.
 (der) Apfel, alma.
 (der) Apfelbaum, almafa.
 (die) Aprifose, kopasz ba-
 raczk.
 (der) Arzt, orvos.
 (der) Ast, ág.
 (wir) athmen, lélelzünk,
 lehelünk.
 (die) Auferstehung, feltá-
 madás.
 aufnehmen, fölvenni.
 (das) Auge, die Augen, szem,
 szemek.
 ausgeben, kiadni.
 (die) Axt, fejsze, balta.

B.

(der) Bach, patak.
 (die) Bache, orca, pofa.
 (ich) badte, sütök.
 (der) Bäcker, sütő.
 (er) badt, süt.

- (die) Bank, die Bänke, pad, padok.
 (der) Bär, medve.
 (die) Bassgeige, bőgőhegedű, brugó.
 (der) Bauer, paraszt.
 (die) Bäuerin, parasztnaszony.
 (der) Baum, die Bäume, fa, fák.
 (der) Beamte, tisztviselő.
 (die) Beere, bogyó, szem (szőlő, st.)
 (das) Beet, die Beete, ágy, meder.
 (der) Beichtstuhl, gyóntatószék.
 (das) Beil, bárd, fejsze. beifügen, mellékelni, hozzátenni.
 (er) bellt, ugat, csahol. bereit, kész.
 (der) Berg, hegy. bestaubt, poros, beporozott.
 (die) Bettstatt, ágy, nyoszolya.
 biegsam, hajtható.
 (die) Biene, méh.
 (das) Bier, ser.
 (die) Birke, nyírfa.
 (die) Birne, körte.
 (der) Birnbaum, körtefa. biß, -ig, pl. biß morgen, holnapig.
 (der) Bischof, püspök.
 (das) Blatt, levél. blau, kék.
 (das) Blei, ólom. (er, sie, es) bleibt, marad.
 (der) Bleistift, írón (cerusa).
 (der) Blitz, villám. (er, sie, es) blüht, virágozik.
 (die) Blume, virág.
 (der) Blumenkohl, virágoskáposzta.
 (das) Blut, vér.
 (die) Blüte, virágzás.
 (der) Boß, die Böcke, bak, kos, bakok, kosok.
 (der) Boden, talaj, padlás, padolat.
 (die) Bohne, bab.
 (der) Bohrer, fúró. böse, rossz, gonosz. braun, barna. breit, széles.
 (das) Brot, kenyér.
 (der) Bruder, fivér, testvér.
 (die) Brücke, híd. (er, sie, es) brüllt, ordít, bőg.
 (das) Buch, könyv.
 (die) Buche, bükkfa.
 (der) Buchweizen, pohánka, tatárka.
 (der) Bürger, polgár.
 (die) Butter, vaj.
- G.
- (das) Capital, tőkepénz.
 (die) Cassa, pénztár.
 (die) Ceder, czedrusfa.
 (die) Cocosnuß, kókuszdió.
 (die) Cyperresse, ciprusfa.

Ch.

- (die) Cholera, epemirigy
(kolera).
(das) Chor, kar, énekkar.
(der) Chorfnabe, karénekes.
(der) Christ, keresztény.

D.

- dabei, mellette, a mellett.
(das) Dach, fedél, háztető.
(der) Dachß, borz.
(der) Damm, gát.
darthun, előadni.
daselbst, ugyanott.
dazu, hozzá, ahhoz.
(die) Decke, takaró.
(wir) denken, gondolunk,
gondolkodunk.
(das) Denkmal, emlék.
dicht, sűrű.
dicke, vastag, kövér.
dienstfertig, szolgálatos,
készszoigálatu.
(die) Dohle, csóka.
(der) Donner, mennydörgés.
(es) donnert, dörög.
(das) Dorf, falu.
drei, három.
dreißig, harmincz.
dunkel, homályos.
(es) dunkelt, homályosul.
dünn, ritka.
dürr, száraz, aszu.
durchsichtig, átlátszó.
(der) Durst, szomj, szom-
juság.

Német betüzö.

C.

- (die) Cäse, szög, szöglet.
cäsig, szögletes.
(die) Egge, borona.
(die) Eidechse, gyík.
(die) Eiche, tölgyfa.
(das) Eihorn, mokus,
evet.
eif, tizenegy.
Eingabe, beadvány.
eins, egy.
(das) Eis, jég.
(das) Eisen, vas.
(der) Elefant, elefánt.
(das) Elend, nyomor, baj.
(die) Empfindung, érzelem.
empor, fel, fölfelé.
(der) Enkel, unokafiú.
(die) Enkelin, unokaleány.
entlaufen, megfut, elszalad,
megszökik.
er, ő (férfi).
(die) Erbse, borsó.
(der) Erdäpfel, die Erdäpfel,
burgonya, krumpli.
(die) Erdbeere, földieper.
(die) Erde, föld.
Erlau, Eger.
(die) Erle, egerfa.
ermahnen, meginteni.
erzählen, elbeszélni.
es, a (magyarban legtöbb-
ször nem fordítatik,
néha pedig „az“ szóc-
kával fordítható, pl.:
es ist wahr, igaz; vagy:
az igaz.)

(der) Efel, számár.
etwas, valami.
euer, tietek (him- és sem-
leges nemben).
euer, tietek (nőnemben).
(die) Gule, bagoly.

F.

(der) Faden, die Fäden, fo-
nal, fonalak.
(eine) Fahne, zászló, lo-
bogó.
(der) Fährich, zászlótartó.
(er) fängt, fog.
(der) Färber, festő.
(der) Fasan, fácán.
(das) Fafs, hordó.
(der) Fafsbander, bodnár.
faul, henye, rest, tunya.
(die) Fäule, rothadás, rot-
hatagság.
(die) Feder, toll, irótoll.
fein, finom.
(das) Feld, mező, tér.
(das) Fenster, ablak.
(die) Fensterscheibe, ablak-
tíók.
fest, erős, szilárd, tömör.
(das) Feuer, tűz.
(die) Feuergefähr, tűzvész.
(die) Fichte, fenyőfa.
(die) Figur, alak.
(der) Fingerring, gyűszű.
(der) Fint, pinty.
(der) Fisch, die Fische, hal,
halak.

(der) Fischer, halász.
Fischtran, halzsír.
fix, sebes, gyors, kész.
Fixstern, állócsillag.
(der) Flachß, len.
(die) Flasche, üveg (flaska).
(die) Flechte, fonadék, kas,
cserény.
(die) Fledermaus, denevér,
szárnyasegér.
(das) Fleisch, hús.
(der) Fleischer, mészáros.
(der) Fleiß, szorgalom.
fleißig, szorgalmas.
(die) Fliege, légy.
fliegt, repül.
fliebt, foly.
(die) Flosse, uszószárnny,
uszány.
(der) Flügel, szárny.
(der) Fluss, folyó, folyam.
flüßig, folyékony, hig.
(die) Föhre, erdei fenyő.
(die) Forelle, pisztráng.
(der) Forst, erdő, pagony.
(die) Frau, nő, asszony.
(die) Freude, öröm.
(der) Freund, barát.
(der) Friedhof, temető.
frisch, ujdón, fris (üde).
frisst, fal (móhon eszik).
(der) Frosch, die Frösche,
béka, békák.
(die) Frucht, gabona, gyü-
möles.
früh, kora, korán.
(der) Frühling, tavasz.
(der) Fuchs, róka.

führe! vezess!

(der) Fuhrmann, szekeres,
koesis.

fünf, öt.

Fünffirchen, P é c s.

fünffig, ötven.

(der) Funken, szikra.

furchtsam, félnék.

(der) Fußweg, gyalogút,
ösvény.

G.

(die) Gabel, villa.

gaßert, kodácsol.

(der) Gang, menet, folyosó.

(die) Gans, die Gänse, lúd,
ludak.

garstig, ocsmány, rút.

(der) Garten, kert.

(das) Gebet, ima.

(der) Geier, kánya, héja.

gelb, sárga.

(das) Geld, pénz.

(die) Gemeinde, község.

(die) Gänse, zerge.

(das) Gemüse, főzelék.

gerade, egyenes.

(die) Gerste, árpa.

(der) Gesang, ének.

(das) Gesicht, arcz,
arczulat.

(das) Gesimse, párkány,
pártázat.

gesund, egészséges.

(das) Getraide, gabona.

glänzend, fénylő, ragyogó.

(das) Glas, üveg, pohár.

(die) Gläser, poharak.

(die) Glasur, máz, üveg-máz.
glatt, sima.

(die) Gliedmaßen végtagok.

(die) Glocke, harang.

(die) Glockenblume, harang-
virág.

glückt kotlik, kotyog.

(das) Gold, arany.

(der) Gottesdienst, isteni
szolgálat, vagy tisztelet.

(der) Grabhügel, sírdomb,
sírhalom.

G r a n, Esztergom.

(der) Granat, granátkő.

(das) Graß, fű.

(der) Grassalm, fűszál.

(die) Gräte, halszájka,
tüske.

grau, szürke.

graulich, iszonyu, borzasztó.

grausam, kegyetlen.

(der) Greiß, aggastyán.

(der) Griffel, íróvessző.

grob, goromba, durva.

groß, nagy.

(die) Großmutter, nagy-
anya.

(der) Großvater, nagyatya.

Großwardein, Nagyvá-
rad.

grün, zöld.

(die) Gurke, ugorka.

gut, jó.

Gut, jószág (mint főnév.)

gütig, jószágos.

(der) Gips, gipsz.

S.

- (das) Haar, die Haare, haj, hajszál.
 (die) Haube, kapa.
 (der) Hafer, zab.
 (die) Hagebutte, csipkefa, vagy bokor, vadrózsafa.
 (der) Hagel, jégeső.
 (der) Hahn, die Hähne, kakas, kakasok.
 (der) Halm, fűszár, gabonaszár.
 (der) Hals, nyak.
 (die) Halsbinde, nyakkötő, nyakravaló.
 (das) Halstuch, nyakkendő.
 (der) Hammer, kalapács.
 (die) Hand, kéz.
 (der) Handschuh, keztyű.
 (der) Handwerksmann, mestertember, kézműves.
 (der) Hanf, kender.
 (der) Häring, sóshal (hering).
 hart, kemény.
 (der) Hase, nyúl.
 (die) Haselnuss, mogyoró.
 (die) Hasenhaare, nyúlszőr.
 (die) Haube, főkötő.
 (das) Häubchen, főkötőcske.
 (das) Haus, ház.
 (das) Häuschen, házikó.
 (die) Haut, die Häute, bőr, bőrok.
 (der) Hecht, csuka.
 (die) Heidelbeere, áfonya.
 heilig, szent.

- heiß, forró, meleg.
 (er, sie, es) heißt, neveztetik.
 hell, világos, tiszta.
 (das) Hemd, ing.
 (die) Henne, tyúk, jércze.
 herunter, le; herüber, ide át.
 her- und hinfahren, ide-oda járni, menni.
 Hermannstadt, Nagy-Szeben.
 (der) Herr, úr.
 (das) Heu, széna.
 heute, ma.
 hinunter, le, lefelé.
 (die) Himbeere, málna.
 (der) Himmel, menny, ég.
 (die) Hirse, köles, köleskása.
 (der) Hirsch, szarvas.
 (das) Hirschleder, szarvasbőr.
 (der) Hirt, pásztor.
 (der) Hobel, gyalu.
 hoch, magas.
 (der) Hochaltar, főoltár, nagyoltár.
 (der) Hof, udvar.
 (die) Holunderzweige, (töb- bes) bodzafaágak.
 (das) Holz, fa.
 (wir) hören, hallunk.
 (das) Horn, szarv, szaru.
 (die) Hofen, nadrág.
 (der) Hof, pata, lókörm.
 (das) Huhn, tyúk.
 (das) Hühnchen, csirke, esibe.

- (der) Hund, eb, kutya.
 hundert, száz.
 (der) Hut, die Hüte, kalap,
 kalapok.
 (die) Hütte, kunyhó, viskó.

J.

- ich, én.
 (der) Jgel, sül-disznó, tö-
 vises disznó.
 ihn, őt, őtet (férfit).
 ihm, neki (him- és semle-
 ges nemben).
 ihr, ti.
 (der) Jltis, görény.
 ist, van. (A magyarban
 legtöbbször fordítatlan
 marad, pl.: die Kugel
 ist rund, a golyó göm-
 bolyü.)
 (die) Jagd, vadászat.
 (der) Jäger, vadász.
 (die) Johannisbeere, veres-
 ribiszke.
 (der) Jude, zsidó.
 jung, fiatal, ifju.
 (eine) Jungfrau, hajadon.
 (ein) Jüngling, ifju, ifjonez
 siheder.

K.

- (der) Kaffee, kávé.
 (der) Käfig, kalitka.

- fahl, kopasz.
 (der) Kaiser, császár.
 kalt, hideg.
 (das) Kalb, borju.
 (der) Kamm, fésű.
 (die) Kammer, kamara.
 (die) Kanne, ibrik, kártos
 (kanna.)
 (die) Kappe, sapka, csuk-
 lya.
 karg, fűsvény.
 Karpfen, Karpona.
 (der) Karpfen, ponty.
 (der) Käse (Käs), sajt.
 Kaschau, Kassa.
 (die) Kastanie, gesztenye.
 (der) Kastanienbaum, gesz-
 tenyefa.
 (der) Kasten, szekrény.
 (der) Kater, kandúr, kan-
 macska.
 (die) Katze, macska.
 (der) Kaufmann, kereskedő,
 kalmár.
 (der) Kelsch, kehely.
 (der) Keller, pincze.
 (der) Kern, mag.
 (das) Kind, gyermek.
 (das) Kinn, áll.
 (die) Kirche, egyház, temp-
 lom.
 (der) Kirschbaum, cseres-
 nyefa.
 (die) Kirsche, cseresnye.
 (die) Klapper, kelep, zör-
 getyü.
 klappern, kelepel, csörög.
 klar, tiszta, világos.

(die) Klaue, köröm, pata,
mancs.

Klausenburg, Kolozsvár.

(der) Klee, lóhere.

(das) Kleid, die Kleider, ru-
ha, ruhák.

klein, kis, kicsiny.

(ein) Knabe, fiú.

(der) Knecht, szolga.

(der) Knopf, lásd: Turm-
knopf.

(der) Koch, die Köche, sza-
kács, szakácsok.

(sie) kochen, főznek.

(die) Köchin, szakácsné.

(der) König, király.

(der) Kohl, kelkáposzta.

(die) Kohlrübe, kalaráb.

Komorn, Komárom.

wir können, -hatunk, -he-
tünk, pl.: wir können
sehr viel thun, igen so-
kat te-hetünk.

(der) Kopf, fej, fő.

(das) Korn, rozs, gabona.

(die) Kornblume; buzavirág.

(die) Krähe, varju.

kräht, kukorít, kukorítol.

Kraſau, Krakó.

(die) Kralle, karom, köröm
(madaraké?)

(die) Krankheit, betegség.

(der) Kranz, koszorú.

(sie) kragen, karmolnak.

(das) Kraut, káposzta.

(der) Krebs, rák.

(die) Kreide, kréta.

Kremitz, Körmez.

(das) reuz, kereszt.

(der) Kreuzer, krajczár.

frieht, csúsz, mász.

(der) Krieger, hadfi, katona.

(das) Krokodil, krokodil.

(die) Krone, korona.

Kronstadt, Brassó.

(die) Kröte, varangy, varas-
béka.

(der) Krug, die Krüge, korsó,
korsók.

krumm, görbe.

(die) Kugel, golyó.

(die) Kuh, die Kühe, tehén,
tehenek.

(die) Küche, konyha.

(der) Kuchen, lepény.

(der) Kürschner, szücs.

kurz, rövid.

Q.

(der) Quack, lazacz (hal).

(das) Quack, bárány.

lang, hosszú.

langsam, lassu.

(ich) laufe, futok, szaladok.

(er, sie, es) läuft, fut, sza-
lad.

(die) Lärche, veresfenyő.

laut, fennszóval.

läuten, harangozni.

(das) Leder, bőr.

(der) Lehm, agyag.

(der) Lehrer, tanító, tanár.

(er) lehrt, tanít.

leicht, könnyű.

(der) Sein, len.
 (wir) lernen, tanulunk.
 (sie) lernen, tanulnak.
 (die) Lerche, pacsirta.
 lese! olvass! ich lese, olvasok.
 (der) Leser, olvasó.
 (der) Leuchter, gyertyatartó.
 (die) Leute, az emberek.
 Leutschau, Lőcse.
 (das) Licht, világosság, fény.
 (er, sie, es) liegt, fekszik.
 (er, sie, es) lieh, kölesönöze.
 (die) Lilie, liliom.
 (die) Linde, hársfa.
 (die) Linse, lencse.
 (die) Lippen, ajkak.
 lipple nicht! ne selypíts, ne sziszegj!
 (das) Loch, lyuk, lik.
 löcherig, lyukas.
 (der) Lohn, bér, díj.
 (die) Löhnung, zsold.
 (der) Löffel, kalán, kanál.
 (der) Löwe, oroszlán.
 (der) Luchs, hiúz.

M.

macht ihr? csináltok, csináljatok?
 (das) Mädchen, leány, leányka.
 (der) Mai, majus, tavaszutó.

(der) Maikäfer, cserebogár.
 (der) Mais, kukoricza, törökbuza.
 mahlen, festeni.
 (der) Mann, férj, férjfiú.
 (die) Mandel, mandola.
 (der) Mantel, köpeny.
 (der) Marder, nyest.
 (der) Marktflöhen, mezőváros.
 matt, bágyadt, lankadt.
 (das) Maul, száj.
 (der) Maurer, kőműves.
 (die) Maus, die Mäuse. egér, egerek.
 (die) Medizin, gyógyszer, orvosság.
 (das) Meer, tenger.
 (die) Meise, czinege, czinke.
 (das) Messer, kés.
 (die) Milch, tej.
 (die) Minute, percz.
 (die) Möhre, sárgarépa.
 (der) Molch, tűzgyík.
 (der) Mond, hold.
 (das) Moor, láp, posvány.
 (das) Moos, moh.
 (das) Morgenroth, hajnalpir.
 (der) Most, must.
 (das) Mühlrad, malomkerék.
 (der) Mühlstein, malomkő.
 (der) Müller, molnár.
 (der) Mund, száj.
 (die) Musik, zene.
 (die) Mutter, anya.
 (das) Mütterchen, anyóka, anyácska.

N.

- (die) Nacht, éj.
 (die) Nadel, tű.
 (der) Name, név.
 (die) Nase, orr.
 nass, nedves, vizes.
 (die) Natur, természet.
 (der) Nebel, köd.
 (die) Nelke, szegfü.
 neu, új.
 neun, kilencz.
 Neuhäusel, Érsekujvár.
 neunzig, kilenczven.
 Neufass, Ujvidék.
 nicht, nem.
 niedrig, alacson.
 (die) Noth, szükség.
 nur, csak.
 (die) Nuss, dió.
 (der) Nussbaum, diófa.

O.

- (das) Obst, gyümölcs.
 (der) Ochse, ökör.
 Ödenburg, Soprony.
 (der) Ofen, kemence,
 kályha.
 Ofen, Buda.
 (das) Öl, olaj.
 (das) Ohr, die Ohren, fül,
 fülek.
 (das) Opfer, áldozat.
 (die) Orgel, orgona.
 (der) Ort, hely.

P.

- (das) Papier, papiros.
 (die) Pappel, nyárfa.
 (die) Pfarre, lelkészség,
 plebánia.
 (der) Pfau, páva.
 (der) Pfeffer, bors.
 (du) pfefferst, borsozasz.
 (das) Pferd, ló.
 (der) Pfirsich, baraczk.
 (die) Pflaume, szilva.
 (der) Pflaumenbaum, szil-
 vafa.
 (der) Pflug, die Pflüge, eke,
 ekék.
 (die) Pfüge, pocseta, pos-
 vány.
 (der) Planet, bujdosó csil-
 lag.
 (die) Pomeranze, narancs.
 Prag, Prága.
 (die) Predigt, szentbeszéd,
 prédikáció.
 Presburg, Pozsony.
 (der) Priester, pap, áldozár.
 (der) Prophet, látnok, pro-
 féta.

Qu.

- quafet, brekeg, kuruttyol.
 (der) Quaderstein, négy-
 szegkö.
 (der) Qualm, sűrű füst,
 gőz, pára.
 (der) Quarz, bányavirág.

- (eine) Quaste, bojt.
 (die) Quelle, forrás.
 (das) Quellwasser, forrás-
 viz.
 (ein) Querstrich, kereszt-
 vonal, a kadály, gát.

R.

- R a a b, Győr.
 (der) Rabe, holló.
 (der) Raps, karó-répa.
 (der) Rauch, füst.
 (der) Rauchfang, kémény
 (kürtő).
 rauh, durva, darabos, zord.
 (die) Raupe, hernyó.
 (die) Rebe, szőlővessző,
 venyige.
 (das) Rezept, orvosi ren-
 delvény.
 (der) Rektor, igazgató.
 (der) Rechen, gereblye.
 rede du! beszélj!
 (der) Regen, eső.
 (der) Regenbogen, szivár-
 vány.
 (das) Reh, őz.
 rein, tiszta.
 reinlich, csinos, tiszta.
 (der) Reiter, lovas, lovag.
 (der) Rettich, retek.
 (der) Richter, bíró.
 (das) Richtscheit, vonalzó,
 vonasz (linea).
 (die) Rinde, kéreg, héj.

- (der) Rod, die Rode, köntös,
 kaput, köntösök, kapu-
 tok.

- roh, nyers.
 (die) Rose, rózsá.
 (das) Ross, die Rostse, pa-
 ripa, paripák.
 roth, vörös, piros.
 (die) Rötthe, veresség, pír.
 (die) Rübe, répa.
 (der) Rumpf, derék (főnév).
 rund, gömbölyü.

S.

- (die) Saat, vetés.
 (der) Sack, zsák.
 (ein) Sachse, Szász.
 (die) Säge, fűrész.
 saftig, zamatos, leves.
 (der) Same, mag.
 (der) Sand, homok.
 sanft, szende, szelid.
 (das) Salz, só.
 (die) Sardelle, ajók (sar-
 della),
 (der) Sattler, nyereggyártó.
 sauer, savanyú.
 (die) Säure, sav, savanyú-
 ság
 schädlich, káros.
 (das) Schaf, juh.
 (das) Schafleder, juhbőr.
 (die) Schale, esésze.
 (der) Schamel, zsámoly.
 (die) Schaufel, lapát.
 (der) Scheitel, fejtető.

Sch em niß, Selmeez.
 (die) Schere, olló.
 (die) Scheune, csür, pajta.
 (der) Schifmann, hajós.
 (die) Schildkröte, teknős-
 béka.
 (der) Schimmel, penész.
 (er, sie, es) schläft, alszik.
 (er, sie, es) schlägt, üt, ver.
 (die) Schlange, kígyó.
 (die) Schlehe, kökény.
 (das) Schloß, zár, lakat;
 vár, kastély.
 (der) Schlosser, lakatos.
 (die) Schlüsselblume, kiki-
 rics, kankalin.
 schmal, keskeny.
 schmeckt, 1. ízelt, kóstol;
 2. íze van, ízlik.
 schmeckhaft, ízletes.
 (der) Schmetterling, lepke,
 pillangó.
 (der) Schmied, kovács.
 schmutzig, piszkos.
 (der) Schnabel, csőr, madár-
 órr.
 schnattern, gágogni, há-
 pogni.
 (die) Schnecke, csiga.
 (der) Schnee, hó.
 (der) Schneider, szabó.
 schnell, sebes, gyors.
 (der) Schnittlauch, metélő-
 hagyma.
 schön, szép.
 (der) Schornstein, kémény.
 (der) Schranke, die Schranke,
 pohárszék, pohárszékek.

(die) Schranke, die Schran-
 ken, korlát, sorompó,
 sorompók.
 schreiben, írni.
 (der) Schuh, cipő.
 (der) Schüler, tanuló, ta-
 nítvány.
 (die) Schürze, kötény.
 (der) Schuster, czipész,
 varga.
 (die) Schlüssel, tál.
 schwach, gyöngé.
 (die) Schwalbe, fecske.
 (der) Schwamm, gomba,
 tapló, szivacs.
 schwarz, fekete.
 (der) Schweif, fark.
 (das) Schwein, disznó, ser-
 tés.
 (die) Schweinsborsten (tüb-
 bes), disznóserte.
 (die) Schwelle, küszöb.
 schwer, nehéz, súlyos.
 (die) Schwester, nővér.
 (er, sie, es) schwimmt,
 úszik.
 sechs, hat.
 sechzig, hatvan.
 (der) See, tó.
 (wir) sehen, látunk.
 sehr, nagyon.
 sei du! légy!
 sei nicht! ne légy.
 leicht, sekély (nem mély).
 (die) Seide, selyem.
 seiden, selyemből való.
 (der) Seitenaltar, kisoltár,
 mellékoltár, oldaloltár.

(der) Sekretär, titkár, titoknok.

Semlin, Zimony.

(die) Sense, kasza.

(der) Sessel, szék.

(die) Sichel, sarló.

sie, ők.

sieben, hét.

siebenzig, hetven.

(das) Silber, ezüst.

sie sind, vannak, (lásd: ist).

(der) Sohn, die Söhne, fi, fiak.

(der) Soldat, katona.

(wir) sollen, tartozunk, (kell tennünk valamit).

(die) Sonne, nap (az égen).

(der) Specht, harkály.

(der) Sperling, veréb.

(das) Spiel, játék.

(der) Spiegel, tükör.

(die) Spinne, pók.

(die) Spitze, 1. hegy (tű, kardé sat.); 2. csipke.

spritzig, hegyes.

(er, sie, es) sprang, ugrék.

(du) sprangst, ugrál.

(wir) sprechen, beszélünk.

sprich du! szólj!

spring! ugorj!

spröde, mereven, törékeny.

(die) Stadt, város.

(der) Stamm, törzsök.

(der) Stängel, szár, kocsán.

stark, erős.

(der) Steg, bürü, gyaloghíd, gyalogút.

(der) Stein, kő.

Steinamanger, Szombathely.

(der) Steinmeg, kőfaragó.

(der) Stern, csillag.

(der) Stiefel, csizma.

(die) Stiege, lépcső.

(der) Stiel, nyél, szár, kocsán.

still, csendes.

(die) Stirn, homlok.

(der) Stoß, bot.

(die) Straße, út.

(der) Strauch, die Sträucher, bokor, bokrok; cserje, cserjék.

(der) Strick, die Stricke, köté, kötelek.

(der) Strohhalb, szalmaszál.

(der) Strumpf, die Strümpfe, harisnya, harisnyák.

(die) Stube, szoba.

(der) Stuhl, die Stühle, szék, székek.

Stuhlweissenburg, Székes-Fehérvár.

stumm, néma.

stumpf, tompa.

(die) Suppe, leves.

süß, édes.

S.

(der) Tag, nap, nappal.

(der) Tagelöhner, napszámos.

(die) Tafel, tábla.

(die) Tanne, jegenyefa.
 (die) Taube, galamb.
 (der) Tauffstein, keresztelőkút.

(der) Teich, tó.
 (der) Keller, tányér.
 (das) Thal, völgy.
 (der) Thau, harmat.
 (der) Thee, thea (szürle).
 (das) Thier, állat.
 (die) Thonerde, agyagföld.
 (das) Thor, kapu.
 (der) Thron (Tron), trón.
 (wir) thun, cselekszünk, teszünk.

thun, cselekedni, tenni.

(die) Thür, ajtó.
 tief, mély.

(der) Zieger, tigris.
 (die) Tinte, tinta (írnedv).
 Tirol, Tirol.

(der) Tisch, asztal.
 (der) Tischler, asztalos.
 (die) Tochter, leány.
 (der) Topf, die Töpfe, fazék, fazekak.

(der) Töpfer, fazekas.
 T o t i s , Tata.

(er, sie, es) trägt, hord,
 visz.

(die) Treppe, lépcső.
 trocken, száraz.
 trüb, zavaros.

(der) Truthahn, póka, kanpóka.

(der) Turm, torony.

(der) Turmknopf, toronygomb.
 Thurnau, Nagyszombat.

U.

(die) Uhr schlägt, az óra üt.
 umföhren, megfordulni,
 visszafordulni.
 umschreiben, körülírni.
 undurchsichtig, átláthatlan.
 ungehorsam, engedetlen.
 unrein, tisztátalan.
 unreinlich, ocsmány, piszkos.
 unweit, közel, nem messze.

V.

(ein) Vampir, vampir.
 (eine) Vase, díszedény.
 (der) Vater, atya.
 (das) Veilchen, viola.
 Venedig, Velence.
 (das) Vergiftmeinnicht, ne-felejts.
 verloren, elveszett.
 (ein) Vers, vers.
 verwirren, összezavarni.
 (das) Vieh, marha, barom.
 viel, sok.
 vier, négy.
 vierfüßig, négylábu.
 vierzig, negyven.
 (die) Violine, hegedű.

(das) Biolon, gordon, bőgő.
 (das) Bitriol, gálicz, gáliczkő.
 (der) Vogel, madár.
 voll, teli, tele.
 (das) Volk, nép.
 voran, elül.
 vorbeten, előimádkozni.
 vorüber, (valami) előtt vagy mellett.

W.

(das) Wachs, viasz.
 wachsam, éber, vigyázó.
 (ich) wachse, nővök.
 (er) wächst (ö), nő.
 (die) Wage, mérték.
 wäge! mérj!
 (der) Wagen, szekér.
 (der) Wagner, kerékgyártó.
 Waizen, Vác.
 (der) Wald, erdő.
 (die) Wand, fal.
 (die) Wange, arc.
 (die) Ware (többes), áruk
 kelemék.
 warm, meleg.
 was? mi?
 (das) Wasser, víz.
 (die) Wasserstoth, vízhiány.
 (der) Weber, takács, szövő.
 wecheln, váltani.
 (der) Weihrauch, tömjén.
 (ein) Weib, asszony.
 weich, lágy, puha.

(die) Weichsel, meggy.
 (die) Weide, legelő: fűzfa.
 (die) Weidenruthe, fűzvesz-
 szők.
 (der) Wein, bor.
 (die) Weinbeere, szőlő.
 weiß, fehér.
 weit, messze.
 (der) Weizen, buza.
 wer? ki? kiesoda?
 (die) Weste, mellény.
 wie? hogyan, mikép?
 wie viel? mennyi?
 (das) Wiedersehen, viszont-
 látás.
 wiehern, nyeríteni.
 (du) wieherst, nyerítisz, nyi-
 hogsz.
 (er) wiehert, nyerít, nyihog.
 (die) Wiese, rét, mező.
 wild, vad.
 wimmelt, hemzseg.
 wird nass, megnedvesedik.
 Wien, Bécs.
 Wieselburg, Mosony.
 (der) Witwer, özvegyférfi.
 (der) Wolf, die Wölfe, far-
 kas, farkasok.
 (die) Wolke, felleg.
 (die) Wolle, gyapju.
 wuchern, uzsoráskodni.
 (der) Wurm, féreg.
 (die) Wurzel, gyökér.

3.

zählen ihr! olvassatok!
 számláljatok!

zahn, szelid	(der) Zimmermann, ács.
(der) Zahn, fog.	(die) Zukunft, jövő.
(die) Zange, fogó.	zunehmen, gyarapodni.
zart, gyöngéd, gyöngé, lágý.	zwanzig, húsz.
zehn, tíz.	zwei, kettő.
(die) Ziege, kecske.	(der) Zweig, ág.
(er, sie, es) zieht, húz.	(die) Zwetsche, szilva.
(daß) Zimmer, szoba.	(die) Zwiebel, vöröshagyma.
	zwölf, tizenkettő.

Druck von Karl Gotsche, vormals L. Grund.